

Højere avlsmæssigt niveau med insemineringstyre hos Jersey

Omkring 6% af alle Jersey køer har en privat foldtyr som far. Det kan både være en stambogsført foldtyr eller en far, som ikke er registreret. Der kan være mange grunde til at anvende en foldtyr i besætningen, men man skal være klar over, hvilken betydning det har for køernes avlsmæssige niveau f.eks. produktion, sygdomsresistens, reproduktion og dermed økonomi.

Brugstyre giver bedre totaløkonomi

I avlsarbejdet repræsenterer NTM den samlede økonomiske værdi, der skabes gennem et dyrs produktive levetid.

I tabel 1 er blandt andet vist det avlsmæssigt niveau for NTM hos afkom efter brugstyre, ungtyre, importtyre og foldtyre. Afkom efter foldtyre er i denne sammenhæng defineret som køer med en stambogsført far, som ikke er insemineringstyr.

Resultaterne viser, at afkom efter brugstyre har det højeste avlsmæssige niveau for NTM. Forskellene i NTM betyder, at et hundyr efter en brugstyr i gennemsnit er 400 kr. bedre end en datter efter en ungtyr, mens det er 700 kr. bedre end en datter efter en foldtyr eller en importtyr. Det er ikke muligt at beregne et sikkert avlsmæssigt niveau for døtre efter foldtyre, som ikke er stambogsførte, men det må forventes døtre efter foldtyre, som ikke er stambogsførte, generelt er på et lavere niveau end døtre efter stambogsførte foldtyre.

Tabel 1. Avlsmæssigt niveau af Jersey køer for ydelse, yversundhed, eksteriør og NTM. (Køer født i 2006)

	Brugstyre	Ungtyre	Importtyre	Foldtyre
Antal køer	21.700	8.100	500	1.000
Ydelsesindeks	100,8	96,6	96,8	93,6
Yversundhed	100,1	100,4	98,3	100,2
Krop	98,4	99,2	104,7	98,4
Lemmer	100,2	98,9	97,6	97,7
Malkeorganer	100,3	98,4	96,5	97,3
NTM	0,6	-2,6	-5,5	-5,2

Brugstyre giver ydelse, mens importtyre giver krop

Forskellene i NTM skyldes forskelle i niveau for egenskaber, som indgår i avlsarbejdet. Brugstyrene er udvalgt som de absolut bedste blandt ungtyrene på basis af NTM. Som forventet er brugstyre døtrene derfor også bedre end døtre efter ungtyre for ydelse, mens de er på samme niveau for eksteriør og yversundhed.

Døtre efter importtyre har højt niveau for krop. Døtrene er således bedre end døtre efter både brugstyre og ungtyre. For ydelse er importtyredøtrene på niveau med døtre efter ungtyre, mens de er ringere end ungtyre døtrene for yversundhed og malkeorganer.

Foldtyrene kan bedst sammenlignes med ungtyrene, fordi begge grupper af tyre er udvalgt på baggrund af forældrenes indekser. Kvægavlsforeningens ungtyre er dog udvalgt blandt de bedste af racens køer omhyggeligt parret med de bedste tyrefædre, mens det tilsvarende nødvendigvis ikke er tilfældet for foldtyrene. Det er derfor forventeligt, at døtre efter foldtyre avlsmæssigt er på et lavere niveau. Resultaterne viser, at det især er for ydelse, at døtrene efter foldtyre er ringere end ungtyre døtrene.

Større forskelle med genomisk selektion

Ungtyrene, som er fædre til køer født i 2006, er udvalgt uden brug af genomisk selektion. I dag anvendes genomisk selektion til udvælgelse af alle ungtyre. Det betyder, at ungtyrene er på et højere niveau end tidligere. Det betyder dermed også, at forskellen mellem døtre efter ungtyre og foldtyre vil være større.

Drop foldtyren

Der vil ofte være praktiske grunde til at lukke foldtyren ind til køer og kvier i stedet for at inseminere. Den mest hørte argument er, at brunstobservation er tidskrævende. Resultater viser dog, at anvendelse af aktivitetsmåler - som eksempelvis Heatime - kan give gode reproduktionsresultater med en forholdsvis beskedne investering.

Disse muligheder, sammenholdt med de avlsmæssige forskelle mellem insemineringstyre og foldtyre, betyder, at man bør droppe foldtyren og i stedet satse på inseminering.

Anders Fogh og Ulrik Sander Nielsen, Dansk Kvæg